

penzjonatov itd., v katerih se francoski, laški jezik le uči na podlagi maternega jezika. Tudi v naši postavi je izrečeno, da v nemških soseskah imajo biti nemške šole in ljubljanski zástop da ima pravico in dolžnost, za nemške otroke napraviti nemško šolo. Razvidi se toraj, da vse kričanje nasprotnikov je lažnjivo. Laž je tudi, kar „Tagblatt“ piše, da te postave niso zahtevali deželani, akoravno „Tagblatt“ dobro vé, da od deželanov večkrat izvoljeni deželni poslanci so to postavo sklenili, o katerih je znano, da jih narod naš ima za prave zastopnike svoje. Tudi se sklicujemo lahko na sklepe obilih taborov, na katerih je na tisuče ljudi tudi tej postavi pritrđilo, in že leta 1861. je prošnja od 22.000 Slovencev v istem smislu se izročila tadanjemu ministru Schmerlingu. Sklicujemo se lahko tudi na peticije, katerih je mnogo došlo iz dežele, ki tirjajo narodne šole.

Govoril je potem še dr. Karol Bleiweis vzlasti o tem, da bi le prazno slamo mlatili, ako bi zagrizene nemčurje podučevati hoteli, vsaj sedanji gospodje na „rotovžu“ vsi skupaj ne stlačijo treh vrst slovenskega pisma v pravilni slovenščini, tedaj govorijo le ko slepi o barvah. Temu je pritrđeval tudi trgovec g. A. Jentl, g. Potočnik pa je priporočal, naj se natisne razjasnilo iz obravnave deželnega zbora leta 1866. v nemškem jeziku takim, ki so le zapeljani po krivih prerokih, niso hudobni, tedaj poduka vredni.

Po vseh teh razpravah so obveljali sledeči sklepi:

1. Društvo „Slovenija“ zavrača oporéko ljubljanskega mestnega zbora, ker je on le zastop ene vrste prebivalcev; (enoglasno).

2. „Slovenija“ sestavi protest, ktereга naj bi podpisali mestni narodni volilci in ga pošljejo sl. ministerstvu nauka; (enoglasno).

3. „Slovenija“ napravi oklic na župane s pozivom, naj oni kar naravnost pošljejo peticijo (prošnjo) sl. ministerstvu nauka za potrjenje postave, ki jo je deželni zbor sklenil o učnem jeziku ljudskih šol; (enoglasno).

4. „Slovenija“ dá na svetlo poduk, kaj da zahteva deželni zbor s svojo postavo, in v ta namen ponatisne posnetek iz obravnave deželnega zbora l. 1866; (z veliko večino sprejeto.)

Oklic

častitim županom in rodoljubom na Kranjskem.

Po kranjskem deželnem zboru že večkrat in zadnjikrat v lanskem zboru sklenjeni postavi o uravnavi učnega jezika v ljudskih šolah se kaže nada, da bode potrjena.

Po tej postavi se v naših ljudskih ali malih šolah na Kranjskem, razun Kočevskega, Weisenfelsa in paralelke za Nemce v Ljubljani, ima to, kar se otroci v teh šolah učijo (brati, rajtati, krščanski nauk, zemljepisje, zgodovina, natoroznanstvo, sadjereja, čbeloreja itd.) učiti v maternem (slovenskem) jeziku; v 3. in 4. razredu teh šol pa ni izključeno, da se uči tudi nemški jezik kot poseben nauk.

Priznati mora po tem vsak pošten izvedenec, da le tako osnovana ljudska šola more koristiti naši mladini.

Nada naša pa, da vendar enkrat tudi mi dobimo, kar nam gré in kar na veliko korist svojo drugi narodi že zdavnej imajo, to je, poduk v domačem jeziku, ne dá nasprotnikom našim pokoja, in posebno konstitucionalni odbor v ljubljanski mestni hiši ni našel mirú, dokler ni sklenil protesta zoper gori omenjeno deželno postavo in je poslal c. kr. ministerstvu nauka na Dunaj.

Da ne bo ministerstvo mislilo, da več kakor peščica tujcev ali prevržencev v naši deželi je zoper to

postavo, Vas opominjamo prijazno na to, da bi primerno bilo, da se Vi z nasprotno prošnjo do sl. ministerstva obrnete, to je, za potrjenje te postave in tako djansko pokažete, da je postava po Vašem prepričanji pravična in deželi potrebna, in da odločno zavračate zvijače naših nasprotnikov!

Če sedanja ljubljanska mestna županija vodo na svoj mlin obrača, dolžnost je Vaša, da jo Vi obračate na korist svojo, — na blagor cele domovine naše, ki za mladino obširnega šolskega poduka išče v maternem jeziku!

V Ljubljani 5. avgusta 1871.

Odbor „Slovenije“.

— (*Kupčijska in obrtnijska zbornica*), kateri gré skrb za to, da se slovenska mladina, ki se po dovršeni ljudski šoli gré učiti kako obrtnijstvo ali rokodelstvo, v ljudski šoli ne muči z vbijanem nemščine, ampak da se za življenje potrebnih vednosti nauči v maternem jeziku, je v poslednji svoji seji 4. dne t. m. po predlogu podpredsednika Jan. Horaka soglasno sklenila protest poslati ministerstvu zoper gori omenjeni krivični sklep ljubljanskega gemeinderatha.

— (*Cesarskega nadzornika gozdov*), kakor ga imajo že nektere druge dežele, z letno plačo 1500 gold. in 700 gold. pavšala, dobí zdaj tudi kranjska dežela. Deželni odbor in družba kmetijska sta mislila, da je ta služba nepotrebna.

— Vsi cesarski namestniki in ces. deželni predsedniki so dobili od ministerstva poziv, da danes gredó na Dunaj v posvèt zarad premembe volilnega reda, po katerem se poslanci volijo v deželni zbor. Ker je naš c. kr. deželni predsednik pl. Wurzbach bolán, ni mogel iti.

— (*Iz Bohinja*) se nam poroča o neki obžalovanja vredni gozdni silovitosti. Dvojni nauk posnemamo iz te dogodbe. Eno je to: naj nihče ne misli, da s silo do pravice pride; le v škodo in žalost pokoplje sebe in rodovino; — drugo pa je to, naj vlada vendar že dožene to toliko let zavlečeno pravdo o gozdnih zadevah, čeravno je rzsodba po celi grmadi aktov težavna.

— (*Smrt iskrenega rodoljuba g. Miroslava Vilharja*) je potrla vse domoljube. Vsa národna društva ljubljanska so poslala zastopnike svoje k pogrebu, ki je bil včeraj popoldne. — Komaj pa je ta žalostna novica priletela, došla nam je druga, da g. Košenini August, uradnik pri c. kr. telegrafiji, mnogospoštovani narodnjak, je danes nenadoma umrl. Naj v miru počiva!

— (*Po slavnem dr. L. Tomanu*) se bo obhajala slovesna obletnica 16. dne t. m. v Kamni gorici na Gorenškem.

— (*Četrtri letni zbor dramatičnega društva*) v Ljubljani je bil v četrtek 3. avgusta. Vdeležilo se je zbora nad 50 ljubljanskih družabnikov, med njimi tudi več gospodičin. Prvosednik g. Grasselli povdarjal je v svojem ogovoru važnost občnih zborov, katerih naj bi se družabniki vdeleževali v veliko večem številu nego se navadno zgodi. Pozdravil je srčno vse nazoče ter gledé na štiri letno vspešno delovanje mladega društva izrekel nado, da se prerokovanje zgodne smrti ne bode vresničilo, ker mlado čvrsto dete „dramatično društvo“ še ni nikakor volje da bi že umrlo, ter služilo za historični materijal. — Potem je bral tajnik g. Noll obširno poročilo o društveni delavnosti, iz ktereга priobčimo prihodnjič kaj več. Družabnikov šteje društvo 371, med temi 164 v Ljubljani bivajočih in 208 vnenjih. Izdalo je 6 zvezkov „Slov. Talije“, ki obsegajo 11 igrokazov. Po predlogu prvosednikovem je zaklical občni

zbor „Slava“ deželnemu zboru, ki je izdatno podpiral društveni napredek, dalje izrekel srčno hvalo gospé Šolmajerjevi, ktera se blagodušno žrtuje in podučuje gospodične v deklamovanji in dramatičnim predstavljanji; konečno, hvalo vsem delavnim družabnikom. Isto tako je izrekel zbor z vstajanjem svoje milovanje o zgubi nekterih družabnikov in vrlih domoljubov, ki se skazali kot dobrotniki društva. Govor in poročilo blagajnika g. Žagarja je vzel občni zbor po predlogu g. Murnika na znanje, brez da bi se bili obširno brali vsi računi, ker je vsak družabnik tiskane dobil v roke, in je odobril vse posamezne točke. Zarad primankljeja, ktere ga kaže proračun, je na vprašanje g. dr. Mencingerja, razjasnil g. blagajnik stvar, da se društvo nadeja izdatne podpore od deželnega zbora, ter da se po varčnem ravnanji zmanjšajo stroški in zveščajo dohodki posebno po pristopu novih podpornih družabnikov. Za pregledovanje računov so se volili: gg.: Hohn Hugo, Jeločnik Anton, Oblak Josip. (Kon. prih.)

— „Sokol“, kteri zarad slabega vremena ni mogel izvršiti v zadnjem listu napovedani izlet, napravi v nedeljo 13. avgusta izgrede v Moravče čez Laze, Dolsko, sv. Heleno in Zaloški grad. Sokolovci bodo počili v Dolskem in grede potem v cerkev sv. Helene k maši. Po obedu pri Jurketu v Moravčah bo svirala godba, ter se bo telovadilo, plesalo in pelo do 7. uri zvečer. Potem pa odrine društvo v Ljubljano. Želi se, da bi se tudi nedružabniki vdeležili tega izgrede v krasno dolino Moravško.

(*Južni Sokol*), v zadnjem listu „Novic“ naznanjeni list za telovadske in vojniške vednosti bo prišel v nedeljo na svetlo. Priporočamo ga posebno prijateljem telovadbe in vojništva, ter izrečemo nado, da se bo najdel pri vseh učiteljih telovadbe, pri prijateljih vojniških ved in pri vseh telovadcih.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja 8. avgusta. — Politični „tihi teden“ je pretek, v kterem je grof Hohenwart obravnaval spravo s prvaki pemske in moravske: grofom Klam-Martincem, dr. Rieger-jem in dr. Pražakom. Do danes vladni dunajski časnik „Wien. Zeit.“ ni še oklical, da bi se bila sprava dognala; vendar vse, kar so te dni naznanjali drugi časniki, ki so v dotiki z enim ali drugim ministrom, kaže na to, da je — hvala Bogu! — s Čehi sprava gotova. Ako bi ne bila, ne bi bil presvitli cesar prišel pretekli teden iz Išelna na Dunaj in ne bil bi tako dobre volje, kakor se je to očitno videlo iz notranjega zadovoljstva, da zdaj zavlada mir v cesarstvu. Vse gori imenovane zaupne možé je cesar posamesno pred-se poklical in z vsacim dolgo časa razpravljaval prevažne zadeve. Kako pa so se Čehi pogodili, na kakošno podlago je postavljena sprava z njimi, tega noben časnik ni še povedal, ker nobeden, kakor „Zukunft“ zagotavlja, nič gotovega ni izvedel; vse se je tiho vršilo. „Zukunft“, ki se nam o teh zadevah kaže dobro podučena, pravi, da grof Klam-Martinec bode pemski dvorni kancelar in hvali dr. Rieger-a, da se je on odpovedal tej častni službi, ki bi ga bila djala na Dunaj, dr. Rieger pa je doma potreben.

Radovedni tedaj po vsem tem pričakujemo vladnega razglasa, ki zdaj vsak dan mora priti, ako je sprava s Čehi res dovršena. Če pa so se Čehi sprijaznili z vlado, dala jim je vlada, kar jim gré, — potem pa se samo po sebi razume, da tudi vsi drugi narodi dobijo, kar tirjati imajo pravico.

Ako se pa vse to vresniči, dobi Beustov dvalizem ves drug obraz. Nihče ne bo Ogrom jemal, kar imajo; al kakor po spravi vseh narodov v „Cislajtani“ neha Nemeec „gospod“ biti vsem drugim narodom, tako bode v „Translajtani“ Magjar nehal gospodovati.

Iz vnanjih dežel. — V Rumuniji je zopet vreti začelo in knez se zopet pripravlja, da popusti vladarstvo. To pa utegne nove politične homatije klicati na dan. — Na Francoskem je Thiers čedalje veljavniši mož; sliši se, da ga državni zbor namerava izvoliti za predsednika republike in mu to oblast dati za 3 leta.

Denarni zapisnik Matice slovenske.

Pri XXI. odborovi skupščini so bili v Matico sprejeti naslednji udje.

Z doneskom za 1871. leto:

Gospod Krajnc Sebastijan, podučitelj pri sv. Marksu blizu Ptuja	2	gold.
„ Kastelec Franjo, c. k. podstotnik	2	„
„ Kraljič Miha, posestnik v Šent-Vidu	2	„
„ Valentič Anton, učitelj v Proseku	2	„
„ Zima Janez, učitelj mestne 4razredne šole v Ljubljani	2	„
„ grof Lichtenberg V., posestnik v Prapročah	2	„
„ Lapajne Janez, kaplan v Prečini	2	„
„ Pirš Jožef, okrajni tajnik na Vranskem	2	„
Slavna čitalnica narodna na Vranskem	2	„
Gospod Müller Anton, provizor v Vratih	2	„
„ Jeretin Martin, tajnik c. k. okr. glavarstva na Krškem	2	„
„ Pihler Jožef, c. k. okr. tajnik v Črnomlju	2	„
„ Muhič France, učitelj na Vrhu	2	„
„ Orlič Franjo, plovnik v Žminju (Pazen)	2	„
„ Jezeršek Janez v Gorenji vasi	2	„
Gospá Haring Zofija v Črnomlju	2	„
Gospodičina Zupan Neža, posestnikova hči v Smokuču	2	„
Za 1869., 1870. in 1871. leto:		
Gospod Zbašnik France, bogoslovec v Ljubljani	6	„
„ Puc Alojzij, kaplan v Gradu	6	„
„ Smiciklas Tade, gimn. profesor na Reki	—	—

Listnica vredništva. Gosp. A. P. na D.: Prejeli pesmico. Al takim pesmam, ki jih narod že povsod prepeva, ne kaže družega teksta delati.

Žitna cena

v Ljubljani 5. avgusta 1871.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 50. — banaške 6 fl. 20. — turšice 4 fl. — soršice 4 fl. 60. — rži 3 fl. 20. — ječmena 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 40. — ajde 3 fl. 20. — ovsa 2 fl. 20. — Krompir 2 fl. 20.

Žitna cena

v Kranji 7. avgusta 1871.

Vagán pšenice 5 fl. 70. — rži 4 fl. — ječmena 2 fl. 70. — ovsa 2 fl. — soršice 4 fl. 60. — ajde 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 60. — krompirja — fl. — fižola 4 fl. 80.

Kursi na Dunaji 8. avgusta.

5% metaliki 59 fl. 50 kr. Ažijo srebra 121 fl. — kr.
Narodno posojilo 69 fl. 50 kr. Napoleondori 9 fl. 70 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 5. avgusta 1871: **78. 26. 33. 45. 55.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 19. avgusta 1871.